

גוט שבת GutSábész

22. évfolyam 1. szám • Ára: 330 HUF • כ"ה

KIADJA: CHABAD-LUBAVICS ZSIDÓ NEVELÉSI ÉS OKTATÁSI EGYESÜLET

Gyertyagyújtás Budapesten: 18:00 • ה' תשרי תש"פ • 2019. 10. 4. • פרשת וילך • Szombat kimenetele: 19:02

Újévi körkép az EMIH zsinagógáiban a fővárosban és környékén

Hála az Örökkévalónak, az EMIH zsinagógáiban az 5780-as évet is méltóságteljesen és meleg hangulatban fogadhatta a népes közösség. A Vasvári utcai Sász Chevra zsinagógába mintegy 150 ember érkezett. A tömött padosok között *Oberlander Báruch* rabbi öröme több olyan arc is felbukkant, akikkel még nem találkozott korábban a falak között. Az ima utáni ünnepi vacsorára és kidusra a Dohány utcai Bét Menáchem iskolában volt terítve – a menü részét képezte egy kárászból készült halétel is, mellyel egy régi magyar zsidó hagyományt idéztek fel. A vacsora alatt tartotta a rabbi az álmokról szóló előadás-sorozatának első részét, melyben mások mellett szó esett arról, hogy Ros hájának napközben azért nem szokás aludni, hogy nehogy elaludjunk a „mázlinkat”. Az első este lezárásának különleges része volt, hogy az iskola egyik diákjának édesapja latinó betétekkel és dallamokkal vezette le a bencsolást, ezzel emlékeztetve családja szefárd eredetére.

Az Óbudai zsinagógában

több, mint félezer ember vett részt az újév előestéjén, melyet idén is különlegessé tett a hattagú Jerusalem High Holiday kántor-együttes éneke, amit a többi napon is élvezhettek az itt imádkozók. Az istentisztelet alatt az Alef Kids mádrichái szórakoztatták a gyermekeket, utána pedig *Köves Slomó* rabbi állófogadással egybekötött kidussal vendégelte meg a résztvevőket a zsinagóga előtt felállított hatalmas sátorban.

Az óbudaihoz hasonló ünnepi tömeg gyűlt össze a Keren Or központ zsinagógájában; az Istentisztelet után pedig *Raskin Smuél* rabbival a Marriot szálloda egy különtermében tartottak újévi lakomát és kidust.

A budavári imaház újnyitásátának második évében is népszerű maradt, és százan keresték fel az imatermet: az ünneplők egy része már csak az árkados előtérből hallgathatta meg *Faith Áser* rabbi dróséját. Az első este az ünnepi vacsora és kidus a közeli St. George Residence szállodában volt. Eltérően a többi zsinagógai közösségtől, a budavári-

ak a táslichot nem a Duna-parton, hanem az imaház udvarán felállított, halakkal teli medencénél tartották, mely a szertartáson túl népszerű gyülekező helye volt a gyerekeknek.

Az újlipótvárosi ZsILIP előtt már több tucatnyi ünneplőbe öltözött ember várakozott Ros hájának előestéjén, amikor *Glitzenstein Sámuel* rabbi végre kinyitotta a zsinagóga kapuit. Alig két hete 100 imahelylyel nyitották meg a ZsILIP-et, de az ünnep kimenetele után *Glitzenstein* rabbi egyik első dolga volt, hogy még 50 széket rendeljen Kol Nidré estére – levonva a következtetéseket az újévi jelenlétekből. Itt az ima idejére a kisgyermekeknek a rabbi egyik fia, Jánki szervezett játszóházat. Szentendre új EMIH-es zsinagógájában két Izraelből érkező házaspár segítette *Myers Menáchem* rabbiékat, akik első este 40 emberrel imádkozhattak együtt. Napközben az első Tórolvasás héber ima hangja több zsidó turistát is bevonzott a zsinagógába, akik így szintén teljesíthették a sófár-fújás micváját.

Kitli-vásár a Keren orban

A jom kipuri ima fontos tartozéka a férfiak számára a fehér színű „imaruha”, a *kitli*. A Keren or központban található Judaika boltban az ünnep előestéig minden méretben kapható.

Cím: 1052 Bp., Károly krt. 20.

Újra nyílt nap a Maimonidész Gimnáziumban

A nagy érdeklődésre való tekintettel ismét nyílt nap lesz a Maimonidész Gimnáziumban. Az érdeklődő diákok és szülők négy különböző bemutató órán vehetnek részt reggel 08:05 és 11:30 között, zsidó filozófia, történelem, héber és, az iskola erősségét jelentő, angol témákban. A nyílt órákat követően a gimnázium igazgatója, *Szilánk Zsuzsa* ad majd tájékoztatást és választ a felmerülő kérdésekre.

Időpont: 2019. október 16., november 5., december 11.

Jelentkezés:

info@zsidogimnazium.hu
vagy 0630/160-9703

Jótekonysági koncert Mága Zoltánnal az Óbudai Zsinagógában

Az Egységes Magyarországi Izraelita Hitközség sok szeretettel várja a zene kedvelőit a Prima Primissima-díjas hegedűművész és a High Holiday jeruzsálemi kántor kórus előadására.

Időpont: 2019.10.06. 18:00
Helyszín: Óbudai Zsinagóga –
1036 Budapest, Lajos u. 163.

A belépés díjtalan.

Hetiszakas

A nép egybegyűjtése

Szakaszunk – *Vájélech* (5Mózes 31:1-30.) – leírja, miként gyűjtötte egybe Mózes a nép apraját-nagyját, hogy utolsó figyelmeztetést intézzon hozzájuk: maradjanak hűek Istenhez és Tórájához. Mózes felvillantja a megtérés lehetőségét. Ezután személyesen meglátogatja a tör-

zseket lakhelyükön (Vájélech), elbúcsúzik tőlük és közli, hogy rövidesen megtér őseihez. Befejezi a Tóra leírását és átadja a Tórát a kohanitáknak, hogy helyezzék azt el a Frigylábadban, a Kőtáblák mellé. A szakasz végén Mózes nekikezd búcsúéneke elmondásának.

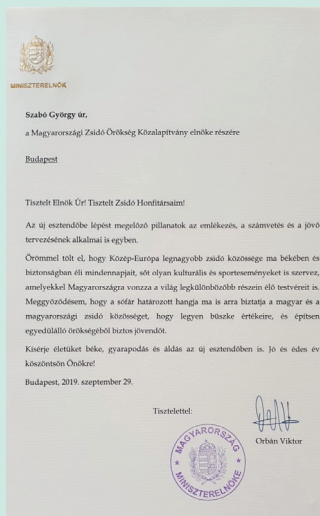
Zsidó híradó

Orbán:

A zsidóság öröksége egyedülálló

Orbán Viktor miniszterelnök levélben üdvözölte a zsidó újév alkalmából a magyarországi izraelita vezetőket – tájékoztatta *Havasi Bertalan*, a kormányfő sajtófőnöke vasárnap, az ünnep előestéjén MTI-t.

A miniszterelnök a három zsidó egyház vezetőinek: *Köves Slomón*nak, az EMIH vezető rabbijának, *Deblinger Eduárd*nak, a MAOIH elnökének és *Heisler András*nak, a MAZSIHISZ elnökének, valamint *Szabó György*nek, a Magyarországi Zsidó Örökség Közalapítvány elnökének küldött újévi üdvözlőt. Orbán Viktor levelében úgy fogalmazott: az új esztendőbe lépést megelőző pillanatok az emlékezés, a számvetés és a jövő tervezésének alkalmai is egyben. „Örömmel tölt el, hogy Közép-Európa legnagyobb zsidó közössége ma békében és biztonságban éli mindennapjait, sőt olyan kulturális és sporteseményeket is szervez, amelyekkel Magyarországra vonzza a

világ legkülönbözőbb részein élő testvéreit is. Meggyőződésem, hogy a sófár határozott hangja ma is arra biztatja a magyar és a magyarországi zsidó közösséget, hogy legyen büszke értékeire, és építsen egyedülálló örökségéből biztos jövőt” – írta Orbán Viktor.

„Kísérje életüket béke, gyarapodás és áldás az új esztendőben is. Jó és édes év köszöntöm Önökre!” – zárta levelét a kormányfő.

Élethosszig tartó program

Mózes a 120. születésnapján távozott el örökre. Eheti tórai szakaszunk ennek közlésével indít: „Mózes ment... és mondta nekik: százhusz éves vagyok én ma...” (5Mózes 31:1-2.)

A „Mózes ment” kifejezés nemcsak a szó szoros értelemben vett fizikai mozgásra utal, hanem a személyes fejlődésre, haladásra is. A judaizmusban ez azt jelenti, hogy magunk mögött hagyjuk addigi spirituális állomásunkat, hogy egy új fejezetet nyissunk az istenszolgálatunkban. Bár Mózes már 120 éves volt, és az istenszolgálatban azóta sem látott magasságokba ért, sosem állt le, mindig tovább akart fejlődni. Élete utolsó napján is az volt számára a legfontosabb, hogy még közelebb kerüljön Istenhez.

Már-már közhely, hogy spirituálisunk nem a tökéletességre épül, hanem a fejlődésre. Sokszor azonban olyannyira hangsúlyozzuk, hogy nem kell tökéletesnek lenni, hogy átesünk a ló túloldalára, és nemcsak tökéletességet nem sikerül ezáltal elérni – ami önmagában még bocsánatos –, de még a legkisebb fejlődést sem vagyunk képesek felmutatni.

Isten keresése, s azáltal a hozzá való közelebbjutás, élethosszig tartó feladat. Ne holnapra akarjunk új emberré válni: tegyük meg az első lépést, majd folytassuk az év minden napján, hogy a következő évet már valóban új emberként kezdhesük. Nem kell sietni, időnk van bőven. Istenhez nem lehet elég közel kerülni, így a felé való törekvést életünk végéig folytathatjuk.

Bár elsőre talán furcsán hangozhat, a haladás valódi botlatóköve éppen a siker. Abban a pillanatban, hogy érezzük, már előreléptünk, életünk biztosabb mederben folyik, már nem érzünk olyan égető vágyat a további fejlődésre: a spirituális jólakottság állapotába értünk, már nem vagyunk olyan éhesek.

Hetiszakasunk eleje éppen erre figyelmeztet: nem érdekes, milyen magasságokba jutottunk, a haladás parancsolata mindnyájunkra vonatkozik, s bár nem kell tökéletesnek lenni, a fejlődésben sosem állhatunk le.

*Kovács Jichak rabbinövendék
cikke Ben A. rabbi
írása nyomán.*

Imaidők a következő hétre (október 5-11.):

Talmud Egylet – Sász Chevra Zsinagóga

(VI., Vasvári Pál u. 5.)

Szombat: 8.45 Hetiszakas-z tanulás; 9.15 Reggeli ima, majd *Kidus*; 17.50 Délutáni ima, majd *szeudá slisit*

Vasárnap-kedd, csütörtök-péntek: 8.00 Reggeli ima

Vasárnap-hétfő, csütörtök: 17.50 Délutáni-esti ima (a Keren Orban) (lásd az ünnepi imarendet)

Péntek: 17.00 *Az igazi öröm csak Jeruzsálemben volt található?* (Oberlander Báruch rabbi előadása);

18.00 *Minchá, Kábálát Sábát*, majd *Kidus* és vacsora

Óbudai Zsinagóga

(III., Lajos utca 163.)

Szombat: 9.15 Hetiszakas

a kabbala tükrében

10.00 Reggeli ima, majd *Kidus*

Hétfő-péntek (munkanapokon):

6.30 Reggeli ima

Péntek: 19.00 Tanulás

19.30 *Kábálát Sábát*,

majd *Kidus*

Budavári Zsinagóga

(I., Táncsics M. u. 26.)

Szombat:

9.30 Reggeli tanulás

(zsidó misztika)

10.00 Reggeli ima,

majd *Kidus*

Péntek: 18.30 Tanulás;

Faith Áser rabbi előadása;

19.30 Szombatfogadás, *Kidus*

Velem és a Rebbével történt

A lány, aki kicsikarta a Rebbe áldását

Goldie Feld visszaemlékezése:

A szüleim mindketten holokauszt túlélők voltak Lengyelországból. Gyermkeiket a hászid tanításokban gyökerező, vallásos szellemben nevelték. Én a bostoni Chábád lányiskolában tanultam, férjem pedig – aki szintén holokauszt túlélők gyermeke volt –, egy lubavicsi jesivában. Később mindketten a Yeshiva University-n tanultunk, és ott ismerkedtünk össze.

Abban az időben – 1974-ben – apám gyomorrákkal küzdött, és az orvosok egyáltalán nem voltak bizakodóak. Mint vérbeli hászid, apám azzal bízott meg, hogy menjünk el a lubavicsi Rebbéhez, kérjük az áldását az esküvőnkre és eközben említjük meg az ő egészségügyi állapotát is. Azt is kérte, hogy közöljük a Rebbével az orvosok javaslatát: ne tartsunk nagy esküvőt, hanem csak egy kis szertartást a kórházban, mert már alig van idő. Apán erősen hitt benne, hogy a Rebbe áldása segíthet rajta.

Mielőtt beléptünk volna a Rebbéhez, elküldtem neki egy listát mindazok héber nevével, akiket szerettem volna, hogy az áldásában megemlítsen. A Rebbe elolvasta a listát, majd így szólt: „Mindenki, aki fel van sorolva a levélben, legyen áldott!”

Én azonban nem elégedtem meg ennyivel. Mivel ott álltam szemtől szembe a Rebbével, elhatároztam, hogy kihasználom az alkalmat, és azt mondtam: „Meg szeretném kérni a Rebbét, hogy az apámat külön is áldja meg, hogy teljesen felgyógyuljon!”

A Rebbe erre megismételte, amit korábban mondott: „Mindenki, aki fel van sorolva a levélben, legyen áldott!”

Ahogy ezt meghallottam, kétségbeestem. Nem tudom, honnan szedtem a bátorságot, hogy ennyire erőszakos legyek,

A Feld házaspár a New Jersey-beli Teaneckben él.
Az interjú 2016 márciusában készült.

de csak az apám járt az eszemben: „Nem mozdulok el erről a helyről, amíg a Rebbe meg nem áldja apámat név szerint, hogy teljesen felgyógyuljon!”

Ekkor a vőlegényem megpróbált közbelépni, ám a Rebbe felémelte a tekintetét, rám nézett az átható kék szemével és így szólt jiddisül: „Az apja nemcsak megéri az esküvőt, hanem ünnepelni és táncolni fog, és még sok további örömben lesz része!” Felfigyeltem arra, hogy a Rebbe a „náchász” szót használta az öröme, ami utalhat az unokákra is.

Nagy megkönnyebbüléssel léptem ki a Rebbe szobájából. Gyönyörű és katartikus élményben volt részem. Tudtam, hogy

többet nem tehetek apámért, de azt is, hogy a Rebbe áldása valóra válik.

Apám valóban megérte az esküvőnket. Bár továbbra is nagyon gyenge és beteg volt, őszsze tudta szedni magát annyira, hogy velünk ünnepeljen. Megér-

leges élményt nyújtott. Mindig úgy éreztem, mintha a Rebbe számára én lennék a legfontosabb ember a Földön. Nagyszerű érzés volt.

A feleségem már elmesélte annak a találkozásnak a történetét, amikor beteg édesapjára kért áldást. Emlékszem, a közöttük folyó párbeszéd olyan volt, mint egy teniszmérkőzés. Én egészen belesápadtam, mert elképedtem azon a határozott stíluson, ahogy a feleségem beszélt a Rebbével. Egyszerűen el sem akartam hinni, amit láttam, annyira szürreális élmény volt. Közbe sem tudtam avatkozni, mert a döbbentől elakadt a lélegzetem is. A feleségem azonban kitarított a kérése mellett, és végül megkapta a Rebbe áldását az édesapjára. Ennek következtében apósom sokkal hosszabb ideig élt még, mint amennyit az orvosok jósoltak neki. A legnagyobb szakértők kezelték Bostonban, és egyikük sem adott neki három hónapnál többet, így fel sem merült, hogy megérheti az esküvőnket.

A Rebbe azonban más véleményen volt. Máig bennem élnek a szavai: Az apja nemcsak megéri az esküvőt, hanem ünnepelni és táncolni fog, és még sok további örömben lesz része!”

Három ígéretből állt az áldás, és mind a három beteljesült!

*Shimon Feld rabbi
és Goldie Feld*

Készült a lubavicsi Rebbe életét feldolgozó archívum videóinterjúja alapján.

*Az archívum magyar nyelvű változata itt érhető el:
www.youtube.com/alubavicsirebbe*

te az első gyermekünk születését is, majd a második gyermekünk születése előtt két héttel hunyt el. Összesen másfél évvel élt többet, mint amennyit a legoptimistább orvosok jósoltak. Biztos vagyok benne, hogy a Rebbe áldásának nagy szerepe volt ebben.

Shimon Feld rabbi visszaemlékezése:

Mivel a brooklyni lubavicsi jesivában tanultam, minden születésnapom alkalmával személyesen fogadott a Rebbe. Ezek általában igen rövid találkozók voltak, melyek során a Rebbe megáldott, hogy sikeres legyek mind a vallási, mind a világi tanulmányaimban. Ezzel együtt minden egyes találkozó külön-

Bűn, megtérés, hatalmi pozíció – gondolatok egy nyilvános bűnvallomás margójára

A közelmúltban jelentett meg a közösségi médiában egy egykori tanár hosszú írást arról, hogyan zaklatott és molesztált diáklányokat – mindezt a megbánása jeleként, a megtérése jegyében, mivel szeretne rabbiként működni a továbbiakban. A Jom kipur előtti időszak különösen alkalmas a megtérésre, ennek jegyében érdemes ezen a szomorú eseten keresztül megvizsgálni, mi a megfelelő módja a megbánásnak. Én magam mindig „tsuva-párti” vagyok, több ismert esetben is támogattam olyanokat, akik súlyos vétkek után tértek meg és tartottak bűnvallomást (lásd *Egység* 73. szám 6–8. oldal), azonban fontos hangsúlyozni, hogy mind a bűnök nyilvánosságra hozatalakol, mind a vallási vezetők kinevezésekor nagyon óvatosan kell eljárunk.

A megtérés adománya

A megtérés lehetősége különleges isteni ajándék, az ember, aki áthágtá a törvényt, meg tud térni, el tudja törölni vétkeit és Isten megbocsátja azokat. A Tórában két helyen is utal arra, hogy nem elég megbánni az embernek a bűnét, hanem bűnvallomást is kell tennie (3Mózes 26:40., 4Mózes 5:7.). Azt, hogy miért fontos a bűneinket kimondva is megbánni, azzal magyarázza a haszidizmus (*Derech micvotchá, Viduj utsuvá* 1. fejezet végén), hogy az, aki cselekedettel vétkezik, cselekedettel kell, hogy megtérjen, mert ez megerősíti a szívbeli megbánás érzését. Ez a cselekedet a *viduj*, aminek az a lényege, hogy kimondjuk Istennek: vétkeztem.

A Talmud (*Jomá* 86b.) két véleményt hoz erről. Jehudá ben Bává rabbi véleménye szerint nem elég kimondani, hogy vétkeztem, el kell mondani azt is, hogy mit. Ezt látjuk a mózesi *vidujban* (2Mózes 32:31.), ahol Mózes elmondta, „...nagy vétkeket követett el ez a nép, midőn aranyból istent alkotott magának”. Ákiva rabbi véleménye szerint nem kell elmondani, hogy mit vétett az ember, arra alapozva, hogy „Jó annak, aki bűnbocsánatot nyer és a vétke el van takarva” (*Zsoltárok* 32:1.).

Nyilvános vagy csak Istennek tegyünk vallomást?

Egy kicsit későbbi korban a Ráv a Talmudban felhívta rá a figyelmet, hogy a fenti *zsoltárverssel* ellentmond a *Példabeszédek*ből az a mondat, ami szerint „Nem boldogul, aki eltakarja vétkeit”

(28:13.). Ezek szerint ki kell mondani, ki kell hirdetni a bűnt. A magyarázat az ellentmondásra az, hogy ha a vétkek közismertek, akkor fontos, hogy nyilvánosan elismerje a bűnös, hogy vétkezett és ne tagadjá. Ha viszont nem ismert, akkor ne hozza nyilvánosságra, mert nem vall az Isten tiszteletére, ha kihirdetjük, hogy áthágtuk a törvényeit.

Ugyanerről Náchmán rabbi azt mondja, hogy különbséget kell tenni az ember ellen elkövetett és az Örökkévaló ellen elkövetett vétkek között. Előbbi esetben hozza nyilvánosságra a bűnös, amit tett, mert így – RáSI szerint – a közösség segíthet a sértett felet rábeszélni, hogy megbocsásson. A második esetben azonban jobb nem nyilvánosságra hozni az Isten ellen elkövetett vétkeket. Maimonidész (*A megtérés szabályai* 2:5.) szerint az előbbi oka, hogy jobban szégyelje magát a vétkes az ember ellen elkövetett bűneiért, de az Isten ellen elkövetettekkel szemtelenség lenni „kérkedni”.

A hálachá (*Sulchán áruv*, OC 607:2.) által elfogadott vélemény szerint nem kell az embernek részleteznie a vétkeket a bűnvallomásban. De az ember jobban szégyelli a bűnét és mélyebb lesz a megbánása, ha halkán, Istenhez szólva részletezi a bűnét (*SÁ RSZ* uo. 4.). (A héber abc sorrendjébe szedett jom kipuri bűnvallomás, amit mindenki egyformán mond, az ima része, ezért hangzik el hangosan [*RöMÁ* uo.])

Továbbá azt mondja a hálachá, hogy az emberek előtt azt a vétkeket szabad (de nem kötele-

ző!) nyilvánosan felvállalni, ami amúgy is közismert (*SÁ RSZ* uo.), illetve sok vélemény szerint az ember ellen elkövetett vétkeket nyíltan meg kell vallani, az Isten ellen elkövetettek azonban nem (lásd *Talmudic Encyclopedia* [héber] 11. kötet 444. oldal). A többi vétkeket tilos hangosan elmondani. A Talmud szerint (*Szotá* 32b.) ez az egyik oka annak, hogy az *Ámidát* halkán mondjuk el, hogy legyen az embernek lehetősége a vétkeket felsorolni.

A fent említett esetben én több szempontból is helytelennek látom ezt a fajta „bűnvallomást”, ami izléstelen részletezésig ismerteti a vétkeket. Leginkább azért, mert ezzel tovább árt az áldozatoknak, akikre sokan ráismerhetnek a leírás alapján. Ismételten traumatizálja őket és még ismertebbé teszi a róluk szóló megszégyenítő történeteket.

Szolgálhatja-e a közösséget egy bűnös?

A történet másik aspektusa az a kérdés, hogy betölthet-e közösségi szerepet, aki súlyos bűnt követett el, lehet-e vallási, spirituális vezető stb.

Nagyon óvatosan kell eljárunk, mikor valakit valamilyen közösségi szerepre, vallási vezetői pozícióra kijelölünk. A Talmud (*Bává bátrá* 15b.) nem helyesli, hogy kinevezzenek egy romlott múltú embert vezetőnek. Hiszen ha az ilyen ember valakinek felhívja a figyelmét, hogy egy „szálka van a szemében”, az azt fogja felelni: „nekem egy szálka, de neked egy egész gerenda!” Vagy-

is nem lesz súlya a szavainak nem lesz hatékony a munkája.

Azonban kinevezése után a hálachá nehezen teszi lehetővé, hogy valakitől elvegyenek egy már megszerzett közszolgálati pozíciót, vallási kinevezést (*SÁ JD* 245:22. *RöMÁ*, OC 53:25.; Maimonidész *responsuma* Blau kiadása 1. kötet 111. fejezet; *Talmudic Encyclopedia* 14. kötet 346–373. oldal). Két kivétel van ez alól, mégpedig az, ha valaki visszaélt a hatalmával vagy korrumpálódott. Ilyenkor nem is kell figyelmeztetni, mielőtt visszavonják a kinevezését, hiszen azt egy munka elvégzésére kapta, aminek nem tett eleget (*SÁ CM* 306:8.). „Ha egy vallási vezető visszaélt a pozíciójával, például egy nőt elcsábított, kérdés nélkül, rögtön elveszíti a munkáját, mert nem lehet engedni, hogy a munkájával tovább vétkezzen. Csak akkor lehet visszaengedni, ha teljesen megtért” (*RáDBáz* *responsuma* 6. kötet 2078. fejezet). A megtérését a közösség védelmében nagyon szigorúan kell megvizsgálni, és csak akkor szabad visszaadni a pozícióját, ha meggyőződünk róla, hogy nem fogja ugyanezt újra elkövetni (lásd *MáHáRáSDám* *responsuma* OC 33. fejezet).

A hatalommal való visszaélés

Ha egy vallási vezető privátban vétkezett, például nagyon éhes volt és nem kósert evett, az nem jelenti azt, hogy visszaélt volna a kinevezéséből adódó hatalmával – a bűne nem a munkájából ered. Ha azonban vezetőként nőket csábított el, az már visszaélés, hiszen a pozíciójából adódott a lehetősége erre a bűnre. Utóbbi esetben le kell mondatni és csak akkor kerülhet vissza a pozíciójába, ha meg lehet róla teljes egészében győződni, hogy megtért. A pozsonyi *Chátám Szofér* egy nagyon szigorú hangú írásában egy vétkes vallási vezetőről azt írta (*Responsum* 6. kötet 49. fejezet): „megtérni mindenképpen tud, de a pozíciójába soha többet ne kerüljön vissza”.

Oberlander Báruch

Gut Sábesz – megjelenik hetente

Kiadja a Chabad-Lubavics – Zsidó Nevelési és Oktatási Egyesület / Published weekly by Chabad-Lubavitch – The Jewish Heritage Center of Hungary
1052 Budapest, Károly körút 20.

Telefon: +36-1-268-0183
www.zsido.com / info@zsido.com
Felelős kiadó: Oberlander Báruch rabbi
Főszerkesztő: Steiner Zsófia

A kiadvány szent szövegek részleteit és magyarázatait tartalmazza. Kérjük, ne dobja el!

Munkatársak: Golubovics Martina,
Dénes Anna, Kovács Jichák, Molnár Zsófia
Nyomdai előkészítés: Juhász Valéria
ISSN 1416-4604

